

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У НИШУ**

Су I -1-28/23

30.05.2023.године

Н И Ш

На основу члана 53. став 1 и 2. Закона о уређењу судова (“Службени гласник РС”, бр.10/23), чл.3 и чл.14 ст.1 Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, број 35/2023), и чл.6 и чл.7 став 1 Судског пословника (“Службени гласник РС”, бр.110/2009, 70/2011, 19/2012, 89/2013, 96/2015, 104/2015, 113/2015 - испр., 39/2016, 56/2016, 77/2016, 16/2018, 78/2018, 43/2019, 93/2019, 18/2022), председник Вишег суда у Нишу, Драгана Живадиновић, доноси

**П Р А В И Л Н И К
О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ**

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником се у Вишем суду у Нишу (у даљем тексту: Суд) уређује спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, у циљу спречавања повреда на раду професионалних обољења и обољења у вези са радом, као и права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду запослених и одговорних лица.

Члан 2.

Запослени у суду остварују безбедност и здравље на раду у складу са законом, прописаним мерама и нормативима овим Правилником и другим општим актима која се на основу овог Правилника донесу.

Члан 3.

У суду рад се организује тако да запослени своје радне обавезе могу извршавати без опасности за живот и здравље.

Превентивне мере

Члан 4.

Безбедни и здрави услови рада остварују се применом савремених организационих, техничких, здравствених, социјалних и других превентивних мера и средстава, за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених и/или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

- 1) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и

помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања радног процеса;

2) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања радног процеса са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљености на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;

3) пројектовања, израде, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у радном процесу или која су на било који начин повезана са радним процесом, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;

4) производње, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања хемијских материја, на начин и по прописима и правилима којима се отклањају могућности повређивања или оштећења здравља запослених;

5) пројектовања, производње и коришћења личне заштитне опреме, чијом се употребом смањују ризици који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;

6) образовања, васпитања, обуке и стручног оспособљавања у области безбедности и здравља на раду.

II ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 5.

Суд организује послове за безбедност и здравље на раду именовањем сарадника за безбедност и здравље на раду који има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова сарадника у складу са Законом.

1. Сарадник за безбедност и здравље на раду

Члан 6.

Сарадник за безбедност и здравље на раду, у складу са законом и овим правилником, обавља послове безбедности и здравља на раду, а нарочито:

1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;

2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководиоца;

3) врши контролу и даје предлоге послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;

4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;

5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;

6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;

7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;

8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код послодавца;

9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;

10) организује и спроводи обуку:

- (1) запослених и других лица у складу са овим законом,
- (2) представника запослених,
- (3) руководиоца;

11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;

12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад;

13) организује лекарске прегледе запослених;

14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;

15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код послодавца;

16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца;

17) прати промену прописа и врши усклађивање аката послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

Члан 7.

Сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да у писаној форми извести послодавца и представника запослених о забрани из става 1. тачка 12) овог члана.

Члан 8.

Ако председник суда и поред забране из чл.6 ст.1 тачка 12) овог Правилника, наложи запосленом да настави рад или употребу средства за рад, сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Самосталност обављања послова

Члан 9.

Председник суда је дужан да омогући сараднику за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом, довољно времена за обављање тих послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Сарадник за безбедност и здравље на раду, који је именован за обављање послова безбедности и здравља на раду, не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом.

Континуирано усавршавање знања

Члан 10

Председник суда је дужан да омогући континуирано усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова.

Члан 11.

Сарадник за безбедност и здравље на раду за свој рад одговара председнику суда, док се спровођење прописаних мера остварује у непосредној сарадњи са руководиоцима организационих јединица у суду.

2. Представник запослених и одбор за безбедност и здравље на раду

Избор представника запослених

Члан 12

Запослени у суду имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду.

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Председник суда је дужан да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором или споразумом закљученим између послодавца и представника запослених.

Председник суда је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

Обавеза консултовања

Члан 13

Председник суда је дужан да запосленима, представнику запослених и/или Одбору омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

- 1) свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
- 2) организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених из члана 15. став 1. тачка 9) овог закона;
- 3) доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
- 4) планирања и организовања обуке из члана 33. Закона.

Председник суда је дужан да представнику запослених и Одбору омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Обавеза информисања

Члан 14

Председник суда је дужан да запослене или представнике запослених и/или Одбор упозна са:

- 1) ризицима на радном месту у радној средини и превентивним мерама безбедности и здравља на раду и активностима које се односе на технолошки и радни процес код послодавца;
- 2) предузетим мерама инспекције рада;
- 3) евиденцијама о повредама на раду и професионалним болестима и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;
- 4) предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

Обавеза сарадње

Члан 15

Председник суда и представник запослених и/или Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са Законом и другим прописима.

Права запослених, представника запослених и Одбора

Члан 16

Запослени, представник запослених и/или Одбор имају право да:

1) послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;

2) захтевају од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;

3) захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, присуствују инспекцијском надзору, као и да поднесу примедбе и запажања.

Запослени наведени у члану 57. Закона и ставу 1. овог члана не смеју да буду стављени у неповољан положај због својих активности.

3. Сарадња са Службом медицине рада

Члан 17.

Уколико актом о процени ризика буде утврђено да на одређеним радним местима запослени морају имати лекарске прегледе, председник суда ће у сарадњи са сарадником за безбедност и здравље на раду ангажовати Службу медицине рада ради обављања тих прегледа. Председник суда ће ангажовати Службу медицине рада и за обављање других послова за које је та Служба надлежна.

III ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ОДГОВОРНИХ ЛИЦА

1. Обавезе и одговорност председника суда

Опште обавезе

Однос обавеза и права

Члан 18

Обавезе председника суда, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Обавезе запослених у области безбедности и здравља на раду не утичу на принцип одговорности председника суда.

Одговорност председника суда

Члан 19

Председника суда је дужан:

- Да обезбеди и спроводи превентивне мере безбедности и здравља на раду у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

- Да обезбеди безбедност и здравље запосленом у свим активностима послодавца и на свим нивоима организовања рада и радног процеса.

Председник суда се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем правног лица, односно предузетника са лиценцом или другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на та лица.

У случају настанка повреде на раду због елементарних непогода, озбиљне, неизбежне и непосредне опасности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим предузетим мерама од стране послодавца нису могле избећи, председник суда није одговоран у смислу овог закона.

Прилагођавање радног процеса

Члан 20

Председник суда је дужан да:

- 1) радни процес прилагоди способностима запосленог у погледу безбедности и здравља на раду;
- 2) обезбеди одговарајуће услове радне средине;
- 3) средства за рад и личну заштитну опрему обезбеди да буду одговарајући, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Да се при планирању и увођењу нових технологија консултује са запосленима и/или представницима запослених по питањима избора опреме за рад, услова рада и радне средине и њихових последица на безбедност и здравље запослених.

Предузме мере и обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Финансијске обавезе послодавца

Члан 21

Председник суда је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.

Организовање рада и радног процеса

Члан 22

Председник суда је дужан:

-Да приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

-Да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог и у току рада, избором радних метода којима се обезбеђује заштита живота и здравља на раду.

-Да прилагоди превентивне мере из става 1. овог члана узимајући у обзир промењене околности у циљу побољшања постојећег стања.

Начела превенције

Члан 23

Превентивне мере обезбеђује председник суда полазећи од следећих начела:

- 1) избегавање ризика;
- 2) процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- 3) отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- 4) прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се смањила монотонија у раду и рад по унапред дефинисаном темпу, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
- 5) прилагођавања техничком напретку;
- 6) замена опасног на радном месту у радној средини безопасним или мање опасним;
- 7) развијања кохерентне политике превенције која обухвата технологију, организацију рада, услове рада, односе у радном процесу и утицај фактора у вези са радном средином;
- 8) давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- 9) одговарајућа обука запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на безбедан начин.

Општи акт и уговор о раду

Члан 24

Председник суда је дужан да општим актом утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Обавезе председника суда

Члан 25

Председник суда је дужан да:

- 1) актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- 4) обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
- 6) обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- 10) заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Поступак и рокове превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности, прописује министар надлежан за послове рада.

Правно лице из става 1. тачка 7) овог члана дужно је да изда стручни налаз по извршеном прегледу и провери опреме за рад и прегледу и испитивању електричних и громобранских инсталација или испитивању услова радне средине најкасније у року до 30 дана од дана извршеног прегледа и провере, односно испитивања.

Ако се приликом прегледа и провере опреме за рад утврди да на опреми за рад нису примењене мере за безбедан и здрав рад, лице које је вршило преглед и проверу опреме за рад дужно је да одмах о томе обавести послодавца, односно саветника или сарадника за безбедност и здравље на раду и да на опреми постави налепницу о неисправности. Председник суда, односно саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду, дужан је да одмах забрани рад на опреми за рад на којој нису примењене мере за безбедан и здрав рад. Забрана коришћења

опреме за рад важи до отклањања неправилности због којих опрема за рад није безбедна за употребу, односно до издавања стручног налаза о прегледу и провери од стране правног лица са лиценцом којим се потврђује да су на опреми за рад примењене мере за безбедан и здрав рад.

Процена ризика

Члан 26

Председник суда је дужан:

- да донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру.

-да донесе акт о процени ризика за сва радна места на којима ученици обављају професионалну праксу или практичну наставу или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање.

-да обезбеди да мере утврђене актом о процени ризика буду интегрисане у све активности послодавца и на свим нивоима.

-да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности или штетности и промене нивоа ризика у радном процесу, увођења новог радног места и нове технологије и промене услова радне средине.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању опасности и штетности на радном месту у радној средини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

Услови за рад на радним местима са повећаним ризиком

Члан 27

Председник суда је дужан да актом о процени ризика, на основу непристрасне оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радним местима са повећаним ризиком.

Председник суда је дужан да здравственој установи из става 1. овог члана, коју ангажује, обезбеди услове за самостално и непристрасно обављање послова заштите здравља запослених.

Прва помоћ

Члан 28

Председник суда је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи и обезбеди средства и опрему за пружање прве помоћи узимајући у обзир процењене ризике, радни процес, организацију, природу и обим радног процеса, број запослених који учествују у радном процесу, број радних смена, број локацијски одвојених јединица, учесталост повреда на раду и удаљеност до најближе медицинске помоћи.

Пружање прве помоћи мора бити организовано на начин да је прва помоћ доступна сваком запосленом током радног времена, у свим сменама и на свим локацијама.

Обуку запослених за пружање прве помоћи врши здравствена установа која обавља делатност медицине рада у складу са законом којим се уређује здравствена заштита, као и Црвени крст Србије, у складу са посебним законом.

Озбиљна, неизбежна и непосредна опасност

Члан 29

Председник суда је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.

Председник суда је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Председник суда не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

Посебне обавезе

Извештавање инспекције

Члан 30

Председник суда је дужан да, најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:

- 1) почетку свога рада;
- 2) раду одвојене јединице;
- 3) свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада.

Приступ радном простору

Члан 31

Председник суда је дужан да предузме мере за спречавање приступа у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима.

Промена радног процеса

Члан 32

Председник суда је дужан да при свакој промени радног процеса средства за рад прилагоди том радном процесу пре почетка рада.

Употреба средстава за рад и личне заштитне опреме

Члан 33

Председник суда је дужан:

- да запосленима обезбеди и изда на употребу средства за рад и личну заштитну опрему у исправном стању и на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.
- да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Документација за опрему за рад и личну заштитну опрему

Члан 34

Председник суда може да запосленима изда на употребу опрему за рад и личну заштитну опрему, само ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.

Председник суда који је запосленима издао на употребу опрему за рад пре ступања на снагу прописа којим је утврђена обавеза из става 1. овог члана, дужан је да обезбеди упутство за њихову употребу и одржавање.

Председник суда је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан и здрав рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад.

Председник суда је дужан да обезбеди превод документације из става 3. овог члана на језик који запослени разуме.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примењују се на све промене радног процеса.

Опште призната мера

Члан 35

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац, до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се обезбеђује безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Програм о поступном отклањању недостатака

Члан 36

Ако актом о процени ризика утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запосленог нису теже угрожени, послодавац је дужан да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврди рокове за реализацију програма.

Обука запослених

Дужност председника суда да изврши обуку

Члан 37

Председник суда је дужан да изврши обуку запосленог за безбедан и здрав рад:

- 1) код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- 2) премештаја на друге послове;
- 3) приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад,
- 4) код промене радног процеса.

Председник суда је дужан да запосленог у току обуке за безбедан и здрав рад упозна са ризицима на радном месту на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Обуку из става 1. овог члана Председник суда обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај председник суда мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако председник суда одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Председник суда код кога под његовим надзором и руковођењем, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене обучи за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.

Програм обуке за безбедан и здрав рад

Члан 38

Обуку запослених за безбедан и здрав рад председник суда, односно сарадник за безбедност и здравље на раду обавља теоријски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси председник суда.

Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део.

Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа, као и упознавање са општим актима послодавца у области безбедности и здравља на раду.

Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима посебних група запослених.

IV ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Права запосленог

Члан 39

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је одређен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Запослени има право да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја здравствене установе која обавља делатност медицине рада којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Право запосленог да одбије да ради

Члан 40

Запослени има право да одбије да ради:

1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;

2) ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове за рад на радном месту са повећаним ризиком;

3) ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на радном месту на које га је послодавац одредио;

4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;

5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

6) ако није издата дозвола за рад, у смислу члана 27. став 1. Закона.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писаним захтевом обрати председнику суда ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако председник суда не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а председник суда сматра да захтев запосленог није оправдан, председник суда је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Право запосленог да напусти радно место

Члан 41

Председник суда је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководилац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У случају из става 2. овог члана запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

Обавезе запосленог

Члан 42

Запослени је обавезан да:

1) води рачуна о сопственој безбедности и здрављу на раду, као и о безбедности и здрављу других лица на која може да утиче његов рад у складу са обуком за безбедан и здрав рад и упутствима за безбедан и здрав рад добијеним од послодавца;

2) примењује прописане мере за безбедан и здрав рад;

3) наменски користи средства за рад, хемијске и друге материје;

4) правилно користи личну заштитну опрему, да са њом пажљиво рукује и да је уредно врати на место које је намењено за њено чување;

5) пре почетка рада, прегледа своје радно место укључујући и средства за рад која користи, као и личну заштитну опрему, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице;

6) пре напуштања, радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Обавеза запосленог да сарађује

Члан 43

Запослени има обавезу да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести послодавца, односно непосредног руководиоца о неправилностима, опасностима, штетностима или о другим недостацима у спровођењу мера безбедности и здравља на раду који би на радном месту могли да угрозе његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених и других лица.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду, представника запослених и/или Одбор.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на коме ради.

V ЗАШТИТА ЗДРАВЉА НА РАДУ

Здравствена установа која обавља делатност медицине рада

Члан 44

За обављање послова заштите здравља запослених на раду председник суда ангажује здравствену установу која обавља делатност медицине рада, за коју је надлежни државни орган утврдио испуњеност прописаних услова за обављање здравствене делатности, у складу са законом.

Здравствена установа која обавља делатност медицине рада непосредно сарађује са председником суда и сарадником за безбедност и здравље на раду.

Заштита података о личности

Члан 45

Подаци о личности прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су здравствене установе која обавља делатност медицине рада која врши те прегледе, под надзором здравственог радника или другог лица које има обавезу чувања професионалне тајне прописане законом или професионалним правилима.

Подаци из става 1. овог члана могу се достављати другим лицима, само уз изричито пристанак запосленог, у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности.

Лекарски прегледи

Члан 46

Председник суда је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Председник суда је дужан да запосленом који рад обавља ноћу у складу са законом, обезбеди претходни и периодични лекарски преглед.

Претходни, периодични и циљани лекарски прегледи запослених врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду које споразумно прописују министар надлежан за послове рада и министар надлежан за послове здравља.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, председник суда је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Председник суда је дужан да запосленог на његов захтев упути на лекарски преглед који одговара ризицима на радном месту у редовним интервалима, а најкасније у року од пет година од претходног прегледа.

Трошкови лекарских прегледа падају на терет суда.

VI ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Обавеза вођења евиденција

Члан 47

Председник суда, односно сарадник за безбедност и здравље на раду, је дужан да води и чува евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;
- 2) повредама на раду и професионалним болестима;
- 3) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- 4) запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;
- 5) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- 6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. овог закона;
- 7) извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- 8) извршеним испитивањима услова радне средине;
- 9) издатој личној заштитној опреми.

Председник суда, односно сарадник за безбедност и здравље на раду, је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

Евиденције из става 1. овог члана могу се водити у електронском облику, осим евиденције из става 1. тачка 3) овог члана.

Начин вођења и рокове чувања евиденција из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

Обрада података о личности

Члан 48

У евиденцијама се уноси име и презиме запосленог и назив радног места.

Акти у поступку обезбеђивања претходног, периодичног и циљаног лекарског прегледа запосленог, садрже следеће податке о личности: име и презиме лица, јединствени матични број грађана, односно датум рођења, место рођења и општина, занимање, ниво квалификације, назив радног места и податке о здравственом стању.

Извештај о повреди на раду садржи следеће податке о личности: име и презиме и јединствени матични број грађана овлашћеног лица за унос података; име и презиме, пол, јединствени матични број грађана, пребивалиште, односно боравиште, ниво квалификације, податке о радном месту и повреди на раду повређеног лица, према утврђеним шифарницима; име и презиме, јединствени матични број грађана, адресу и место послодавца физичког лица и име и презиме лекара који је први прегледао повређеног.

Извештај о професионалној болести садржи следеће податке о личности: име и презиме лица одређеног за безбедност и здравље на раду; име и презиме лица, пол, јединствени матични

број грађана, пребивалиште, односно боравиште, ниво квалификације, податке о радном месту, врсти професионалне болести и здравственом стању оболелог од професионалне болести, име и презиме непосредног руководиоца и име и презиме лекара.

Подаци о личности из ст. 3. и 4. овог члана, у циљу извршења обавеза или примене законом прописаних овлашћења, достављају се на коришћење организацијама надлежним за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање, Инспекторату за рад и Управи.

Подзаконски прописи којима се уређују превентивне мере из члана 7. Закона садрже следеће податке о личности: име и презиме, јединствени матични број грађана, место рођења и општина, занимање, ниво квалификације, назив радног места и податке о здравственом стању.

VII ПОВРЕДЕ НА РАДУ И ПРУЖАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

Члан 49

Сваку повреду на раду запослени је обавезан да одмах пријави непосредном руководиоцу и сараднику за безбедност и здравље на раду.

Ако због теже повреде, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду, обавезан је да то учини запослени који се затекне у његовој радној околини.

Члан 50

Прву помоћ запосленима у случају повреде, тровања или наглог обољења, пружа лице које се затекне у непосредној околини и лице које је оспособљено за пружање прве помоћи.

Члан 51

У суду на видном и приступачном месту поставља се ормарић са прописаним санитарским материјалом за пружање прве помоћи запосленом, који мора бити видно обележен знаком црвеног крста.

Ормарић се мора држати у уредном стању. Забрањено је у такве ормариће стављати предмете који се не сматрају санитарским материјалом.

На сваком ормарићу морају бити исписане следеће информације:

- лично име оспособљених лица која су одређена за пружање прве помоћи и контакт телефони.

Ормарић мора бити закључан и кључ се налази код лица оспособљеног за пружање прве помоћи.

Члан 52

У случају елементарне непогоде, експлозије, пожара или друге колективне незгоде, председник суда, руководиоца Службе за техничке послове, противпожарну заштиту и сарадник за безбедност и здравље на раду, дужни су да предузму мере за евакуацију и спасавање запослених.

Пријава повреде на раду и професионалне болести

Члан 53

Сарадник за безбедност и здравље на раду је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Сарадник за безбедност и здравље на раду је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави

надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Сарадник за безбедност и здравље на раду је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.

О предузимању напред наведених активности, сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да благовремено обавести председника суда, пре предузимања одређене радње.

Извештавање о повреди на раду и професионалној болести

Члан 54

Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, сарадник за безбедност и здравље на раду је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи.

Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику.

Садржај и начин издавања обрасца извештаја из става 1. овог члана прописује министар надлежан за послове рада.

О предузимању напред наведених активности, сарадник за безбедност и здравље на раду дужан је да благовремено обавести председника суда, пре предузимања одређене радње.

Сарадња надлежних органа и организација

Члан 55

Председник суда, синдикати, осигуравајућа друштва, организације надлежне за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање дужни су да сарађују и учествују у доношењу заједничких ставова о питањима унапређивања безбедности и здравља на раду, као и да се старају о развоју и унапређивању опште културе безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом.

Осигурање од повреда на раду и професионалних болести

Члан 56

Сарадник за кадровске послове дужан је да запослене осигура за случај повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду и професионалних болести запослених уређују се законом.

VIII РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Члан 57

Радна места са повећаним ризиком утврђују се актом о процени ризика, који доноси председник суда.

Акт о процени ризика садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика за свако радно место према систематизацији радних места у суду. Актом о процени ризика, на основу оцене Службе медицине рада, одређују се посебни здравствени услови које морају испуњавати запослени за обављање послова на радним местима са повећаним ризиком (у даљем тексту: посебни здравствени услови).

Акт о процени ризика припрема руководилац Службе за техничке послове,

противпожарну заштиту и за безбедност и здравље на раду и сарадник за безбедност и здравље на раду уз сарадњу Службе медицине рада.

Председник суда може да ангажује правно лице са лиценцом за припрему акта о процени ризика.

Члан 58

Послове на радном месту са повећаним ризиком може да обавља само запослени:

1. за кога је на претходном, односно периодичном лекарском прегледу, утврђено да испуњава посебне здравствене услове;

2. који је претходно оспособљен, односно за кога је на периодичним проверама оспособљености утврђено да је оспособљен за безбедан и здрав рад.

IX ПОСТУПАК ПРЕВЕНТИВНИХ И ПЕРИОДИЧНИХ ПРЕГЛЕДА И ИСПИТИВАЊА СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 59

Председник суда дужан је да обезбеди да се средства за рад (објекат који се користи као радни и помоћни простор са припадајућим електричним инсталацијама, инсталацијама флуида, грејања, вентилације и климатизације) као и опрема за рад редовно и правилно одржавају у исправном стању, у складу са техничким прописима и одговарајућим стандардима, на начин који обезбеђује сигурност запослених.

Члан 60

Опрема за рад се прегледа и испитује на начин предвиђен техничким прописима и упутствима произвођача.

Редовне и ванредне прегледе обавља правно лице са лиценцом за преглед и испитивање опреме за рад.

Члан 61

Електричне инсталације ниског напона се прегледају, испитују и одржавају на начин предвиђен законским прописима, правилницима или упутствима произвођача.

Редовне и ванредне прегледе обавља правно лице са лиценцом за преглед и испитивање електричних инсталација.

Члан 62

Превентивни и периодични преглед и испитивање радне околине обухвата испитивање микроклиме и квалитета осветљења.

Члан 63

Испитивање микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха) врши се у радној околини у којој се обавља процес рада, односно у којој се запослени крећу, или задржавају дуже од два сата у току радне смене.

Испитивање микроклиме и осветљености на радном месту и радној околини врши се у складу са Правилником о поступку прегледа и провере опреме за рад и испитивања услова радне околине („Сл.гласник РС“ бр.15/23).

Члан 64

У суду нема опасних хемијских материја на радном месту и у радној околини.

Члан 65

Редовна провера исправности, сервисирање и одржавање противпожарних инсталација и опреме обавља се у складу са Законом о заштити од пожара.

Периодичне прегледе, испитивања и сервисирање инсталација и опреме за гашење пожара врши овлашћено правно лице у складу са техничким прописима и упутствима произвођача.

Члан 66

Редовно одржавање уређаја за грејање, климатизацију и вентилацију (чишћење и замена филтера у системима за климатизацију и вентилацију и сл.) врши Служба за техничке послове, противпожарну заштиту и за безбедност и здравље на раду.

Сервисирање, ремонт и поправке система за грејање, климатизацију и вентилацију обављају овлашћени сервисери.

X НАБАВКА И ОДРЖАВАЊЕ СРЕДСТАВА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 67

Према условима рада и врсти опасности и штетности, запосленом се дају на употребу средства личне заштите ако су обезбеђене све мере за безбедност и здравље за ту врсту опреме. Запослени могу да користе искључиво исправна средства за личну заштиту.

Члан 68

Средство личне заштите које се даје запосленом на употребу мора да има прописану документацију на српском језику, упутство за употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно-техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на раду.

Члан 69

Рок трајања средстава личне заштите утврђује се актом о процени ризика.

Члан 70

Одобрење за набавку средстава личне заштите даје председник суда на предлог руководиоца Службе за техничке послове, противпожарну заштиту и за безбедност и здравље на раду.

За квалитет и врсту средстава личне заштите при набавци, консултује се сарадник за безбедност и здравље на раду, које врши контролу новонабављених средстава личне заштите.

Члан 71

Средства личне заштите се дају на употребу запосленима уз потпис.

Чување и одржавање средстава личне заштите врше сами запослени према упутству произвођача.

Уколико дође до оштећења средстава личне заштите, пре истека рока за замену, запосленом ће се дати ново средство личне заштите.

О оштећењу или дотрајалости средстава за личну заштиту запослени је дужан да обавести непосредног руководиоца и сарадника за безбедност и здравље на раду. Запослени приликом престанка радног односа или распоређивања на друге послове на којима средства за личну заштиту нису потребна, дужан је да их раздужи.

XI ПРАВА ПОСЕБНИХ ГРУПА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 57

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих, жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, особа са инвалидитетом и запослених код којих је утврђена професионална болест - уређују се Законом о безбедности и здрављу на раду другим законима и прописима, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду или правилником о раду и уговором о раду.

XII ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 58

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли суда.

ПРЕДСЕДНИК СУДА
Драгана Живадиновић,с.р.

Правилник је објављен на огласној табли Вишег суда у Нишу дана 15.06.2023. године и ступио је на снагу 23.06.2023. године.